

Potovanje po Evrolandiji

Travelling across Euroland

mag. Evelina Katalinić
Ekonomška šola Murska Sobota
evelina.katalinic@gmail.com
COBISS: 1.04

Povzetek

Spoznavanje sveta se že pri majhnih otrocih prične z igro. Metoda igre pa je tudi ena izmed tistih učnih metod, ki jo lahko uporabljamo tudi v srednješkem izobraževanju, saj učitelju pri pouku omogoča dvigniti koncentracijo učencev, še posebej ob koncu šolskega leta, ko je ta izrazito zmanjšana oziroma prične upadati, ne glede na njihovo starostno obdobje. Tako smo v srednješkem programu ekonomske gimnazije z metodo igre sestavljanja domin ponovili in utrdili osnovno znanje o regionalni geografiji Evrope. Da bi pomnjenje in razumevanje obravnavane snovi še povečali, smo uporabili metodo formativnega spremljanja znanja, pri čemer so do izraza prišli naslednji ključni elementi: oblikovanje opisnih kriterijev na podlagi podanih urnih učnih ciljev, medvrstniško vrednotenje in samoevalvacija.

Ključne besede: Evrolandija, formativno spremljanje znanja, metoda igre, regionalna geografija Evrope, opisni kriteriji, medvrstniško vrednotenje, samoevalvacija

Abstract

For little children, getting to know the world starts with games. The game method is one of the teaching methods that can be used in secondary education, as it enables the teacher to improve the students' concentration, especially at the end of the school year when their concentration is extremely low or starts declining. Therefore, we revised and practised the basic knowledge about the regional geography of Europe with the game method of assembling dominoes. To increase the retention and understanding of the discussed topic we used the method of formative assessment, whereby the following key elements were noticeable: the forming of descriptive criteria based on the teaching objectives of given lectures, peer assessment, and self-assessment.

Keywords: Euroland, formative assessment, game method, regional geography of Europe, descriptive criteria, peer assessment, self-assessment

Uvod – Kaj je Evrolandija?

Evrolandija je dežela z 9 postojankami, na katerih dijaki pridobivajo, utrjujejo in ponavljajo znanje učnih tematik vsebinskega sklopa regionalne geografije Evrope. Slika 1 nam prikazuje razporeditev dijakov po posameznih omizjih, ki so predstavljala postojanke Evrolandije.

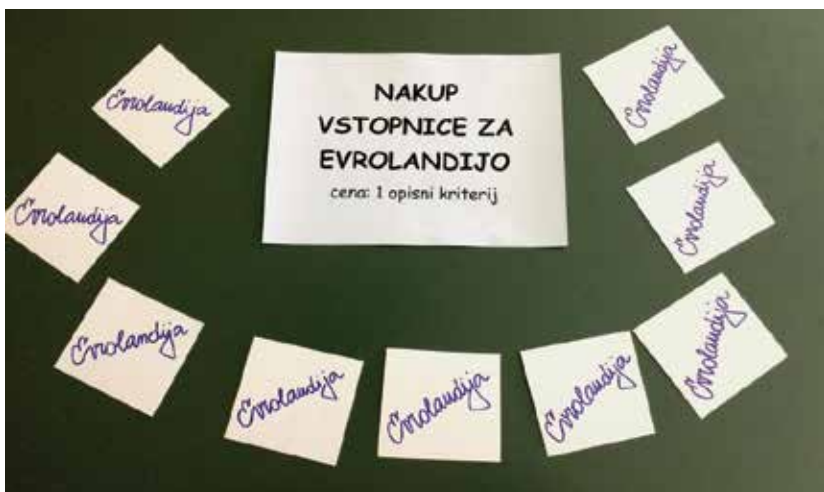
Pogoj za vstop in samo potovanje po Evrolandiji je zapis vsaj 1 opisnega kriterija s strani dijakov, ki ga oblikujejo s pomočjo projiciranih urnih učnih ciljev, zapisanih s strani učitelja. Na 1. postojanki dijaki spoznavajo Evropo kot kontinent, na 2. postojanki utrjujejo znanje o tipih obal, na 3. postojanki spoznavajo značilnosti površja (reliefne oblike, geološka

Slika 1: Potovanje po Evrolandiji
Foto: E. Katalinić (14. 6. 2017)

Evrolandija je dežela z 9 postojankami, na katerih dijaki pridobivajo, utrjujejo in ponavljajo znanje učnih tematik vsebinskega sklopa regionalne geografije Evrope.

obdobja), na 4. postojanki se seznanijo z značilnostmi podnebja in rastja v Evropi, 5. postojanka dijakom omogoča vpogled v vodovje Evrope, na 6. postojanki spoznavajo jezikovno podobo Evrope, na 7. postojanki pa versko podobo Evrope, na 8. postojanki se seznanijo s selitvami in razporeditvijo prebivalstva v Evropi in na zadnji, 9. postojanki, utrdijo znanje o Evropski uniji. Vsak dijak prepotuje celotno Evrolandijo. Njegova naloga je, da na vsaki postojanki utrdi znanje Evrope s sestavljanjem domin in hkrati na list papirja zapiše povratno informacijo na sestavljene domine njegovih predhodnikov. Na podlagi tovrstnega medvrstniškega vrednotenja dijaki izpeljejo samoevalvacijo, ki smo jo poimenovali Moji vtisi s potovanja po Evrolandiji.

Slika 2: Vstopnice za potovanje po Evrolandiji
Foto: E. Katalinić (14. 6. 2017)

Slika 2 nam prikazuje vstopnice za potovanje po Evrolandiji. Za potrebe nakupa vstopnice so dijaki na podlagi splošnih urnih učnih ciljev izdelali konkretne opisne kriterije. Primeri izdelanih opisnih kriterijev s strani dijakov:

- poimenujem reliefne enote Evrope ter jih uvrstim v ustrezno geološko obdobje glede nastanka;
- pravilno določim prevladujočo veroizpoved posameznih evropskih držav;
- s pomočjo atlasa poimenujem in na karti pokažem glavna evropska vodovja (morja, reke, jezera).

Elementi formativnega spremljanja znanja

Pri načrtovanju pouka smo upoštevali, da smo v artikulacijo učne ure vključili vseh pet elementov formativnega spremljanja znanja, in sicer (Holcar Brunauer idr., 2016: 8):

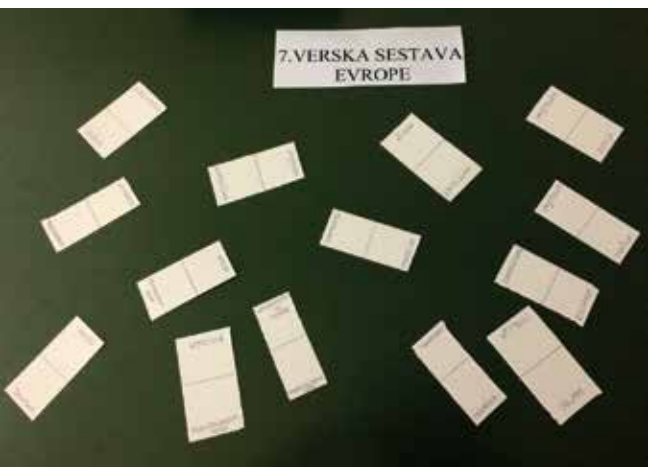
Vključevanje vseh petih elementov formativnega spremljanja znanja v artikulacijo učne ure.

Slika 3: Postojanke v Evrolandiji
Foto: E. Katalinić (14. 6. 2017)

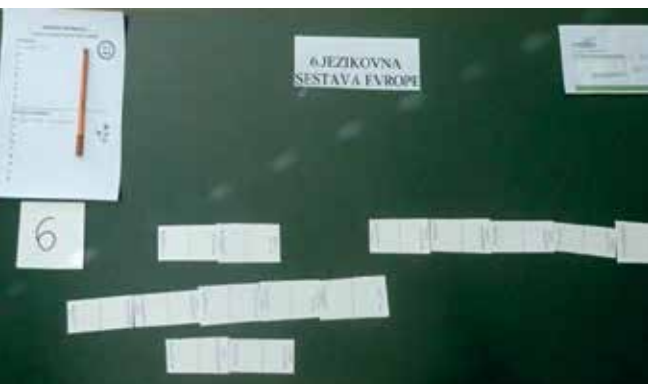
- **NAMENI UČENJA IN KRITERIJI USPEŠNOSTI**
Na podlagi podanih urnih učnih ciljev učenci oblikujejo kriterije uspešnosti, kar prenaša odgovornost za učenje na same učence.
- **DOKAZI**
Sestavljene domine so dokaz o procesu učenja učencev.
- **POVRATNA INFORMACIJA**
Učiteljica med sestavljanjem domin učencem sproti posreduje povratne informacije, jih s tem usmerja in spodbuja.
- **VPRAŠANJA V PODPORO UČENJU**
Na podlagi učenčevih izkušenj in pridobljenega znanja učencem sproti zastavlja problemska vprašanja, ki jih usmerjajo pri sestavljanju domin.
- **SAMOVREDNOTENJE IN VRSTNIŠKO VREDNOTENJE**
Pred samim sestavljanjem domin dijaki na list papirja zapišejo povratno informacijo sošolcem, ki so na določeni postojanki predhodno zlagali/povezovali domine. Na podlagi tovrstnih zapisov in lastnih izkušenj s sestavljanjem domin v sinteznem delu ure strnejo svoje vtise s potovanja po Evrolandiji oziroma opravijo samoevalvacijo o pridobljenem znanju.

Slika 4 nam prikazuje postojanko s tematiko verske sestave Evrope. Domine so na sliki še nepovezane. V takšni obliki so na začetku potovanja domine na omizju našli dijaki. Naloga začetnega dijaka je bila, da jih poveže tako, da se geografski pojmi medsebojno povezujejo. V obliki kače zložene domine nakazujejo, da je dijak uspel med seboj povezati večino domin, kar je znak obvladovanja učne snovi – to nam prikazuje slika 5. Dijaki so se izkazali pri

Slika 4: 7. postojanka za utrjevanje znanja verske sestave Evrope

Foto: E. Katalinić (14. 6. 2017)

Slika 5: Jezikovna sestava Evrope – vidna povezava med dominami.

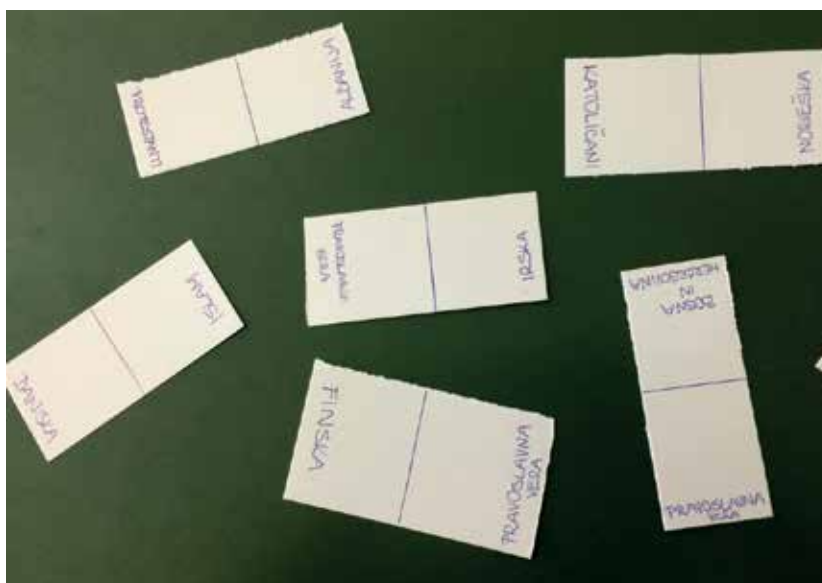
Slika 6: Površje Evrope – razvidno je, da so dijaki imeli težave pri povezovanju domin.

povezovanju domin učne tematike jezikovna sestava Evrope. Slika 6, ki prikazuje postojanko za potrebe utrjevanja znanja o površju Evrope, nazorno kaže, da je v znanju dijakov kar nekaj vrzeli. V nadaljevanju potovanja po Evrolandiji pa so dijaki domine že našli razporejene. Njihova naloga je bila, da preverijo pravilnost obstoječih povezav oziroma da povežejo tisto, kar je ostalo nepovezano.

Slika 7: Sprotna povratna informacija s strani učiteljice

Foto: E. Katalinić (14. 6. 2017)

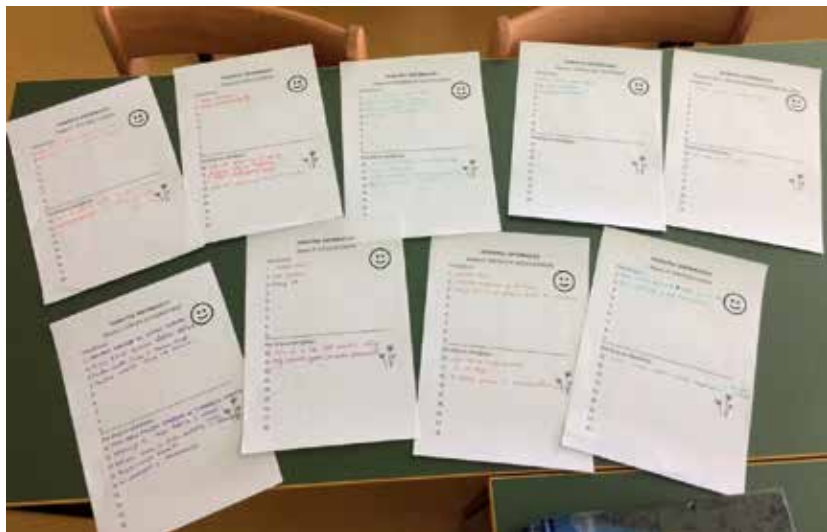

Slika 8: Domine za utrjevanje znanja verske sestave Evrope

Foto: E. Katalinić (14. 6. 2017)

Rezultati medvrstniškega vrednotenja in samoevalvacije

Med samim potovanjem po Evrolandiji so dijaki sprti svojim sošolcem podajali povratne informacije o pravilnosti sestavljanja domin, kar prikazuje slika 7. Dijaki so ugotovili sledeče:

Slika 9: Medvrstniško vrednotenje – podajanje povratne informacije

Foto: E. Katalinič (14. 6. 2017)

1. TIPI OBAL V EVROPI:

- dobro poznavanje tipa obale v Sloveniji;
- slabše prepoznavanje primerov fjordskega tipa obale;
- težave z določitvijo tipa obale Irske in Francije.

2. EVROPA KOT KONTINENT:

- dobro poznavanje držav Srednje in Južne Evrope;
- potrebnega več ponavljanja in utrjevanja znanja o Zahodni in Vzhodni Evropi;
- utrditi znanje o žepnih državah Evrope.

3. POVRŠJE EVROPE:

- zelo dobro poznavanje reliefnih značilnosti Evrope;
- utrditi znanje gorstev terciarnega nastanka.

POVRATNA INFORMACIJA

Skupina 2: EVROPA KOT KONTINENT

Pohvalil/a bi...

1. OBVALADA SREDNJE IN JUŽNE EVROPE
2. v Južno Evropo pravilno dodelila države
3. Pravilno uvrstila Finsko k Severni Evropi.
4. Pravilno uvrstila skoraj vse države.

- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

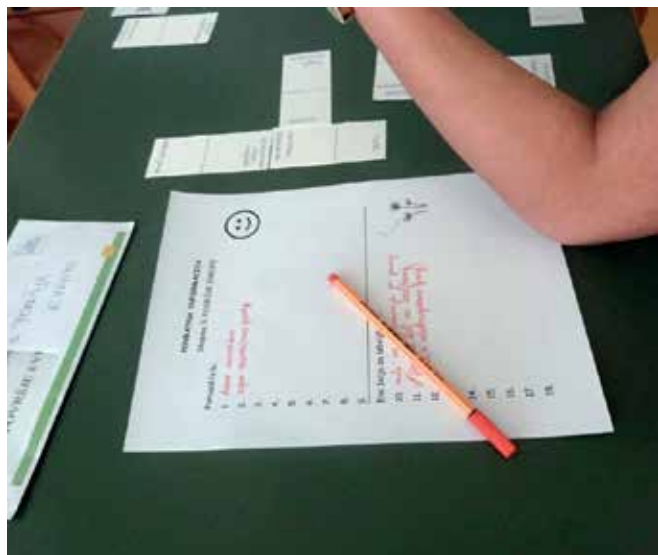
Ena želja za izboljšanje...

10. MALO BOLJ PONOVI VZHODNO IN ZAHODNO EVROPO
11. Belorusijo bi lahko dodelila k vzhodni Evropi.
12. Železno zvezo bi lahko dodelila k vzhodni Evropi.
13. Ponojiti manjše države EU
14. Ni povezan z Melodarsijo

- 15.
- 16.
- 17.
- 18.

Slika 10: Povratna informacija glede znanja o Evropi kot kontinentu

Foto: E. Katalinič (14. 6. 2017)

Slika 11: Zapisovanje povratne informacije pred sestavljanjem domin

Foto: E. Katalinič (14. 6. 2017)

Slika 12: Samoevalvacija – strnjeni vtisi s potovanja po Evrolandiji

Foto: E. Katalinič (14. 6. 2017)

4. PODNEBJE IN RASTJE EVROPE:

- dobro poznavanje posameznih tipov podnebij in ustrezno razvrščanje tipov rastja;
- ponoviti značilnosti sredozemskega podnebja;
- utrditi znanje o islandskem ciklonu.

5. VODOVJE EVROPE:

- utrditi znanje o Renu kot evropski plovni poti;
- ponoviti reke in jezera posameznih držav.

6. JEZIKOVNA SESTAVA EVROPE:

- ponoviti, v katero jezikovno skupino uvrščamo keltski jezik;
- utrditi romanske jezike.

7. VERSKA SESTAVA EVROPE:

- dijaki zelo dobro poznajo posamezne verske skupine Evrope ter prav tako vedo poimenovati prevladujočo veroizpoved v posamezni državi.

8. SELITVE IN RAZPOREDITEV PREBIVALSTVA:

- ponoviti države nečlanice Evropske unije;
- utrditi znanje časovne umestitve vstopa Slovenije v Evropsko unijo.

9. EVROPSKA UNIJA:

- poznavanje vzroka in posledic finančne krize v Evropi;

- utrditi znanje o 3. valu selitev v Evropi, in sicer o beguncih in državah tretjega sveta;
- ponoviti znanje o omrežju avtocest na območju modre banane.

Samoevalvacija kot zapisovanje vtisov s potovanja po Evrolandiji je pokazala, da so dijaki sami pri sebi prišli do uvida, katero znanje regionalne geografije Evrope obvladujejo in kje sami opažajo, da je potrebnega več dodatnega utrjevanja. Tako so večinoma ugotovili, da jim največ preglavic povzročajo znanje o vodovju in površju, najmanj težav pa imajo z jezikovno in versko sestavo Evropske unije ter tipi podnebja.

Sklep

Igra potovanje po Evrolandiji s pomočjo povezovanja domin je prispevala k miselno spodbudnem in sproščenemu utrjevanju znanja regionalne geografije Evrope. Učenci so bili zelo motivirani za oblikovanje opisnih kriterijev, ki so bili pogoj za začetek potovanja po Evropi. Tovrstno utrjevanje znanja je dijakom omogočilo izmenjevanje stališč o znanju Regionalne geografije Evrope na podlagi medvrstniškega vrednotenja. Ker so bile povratne informacije tako s strani dijakov kot učiteljice pravočasne, so ostalim dijakom omogočile drugačen način pristopa k sestavljanju domin in povezovanju znanja. Tako smo na zabaven in hkrati poučen

Tovrstno utrjevanje znanja je dijakom omogočilo izmenjevanje stališč o znanju Regionalne geografije Evrope na podlagi medvrstniškega vrednotenja.

URNA UČNA PRIPRAVA

URNA UČNA PRIPRAVA: GEOGRAFIJA

PROGRAM: EKONOMSKA GIMNAZIJA

DATUM: 20. 6. 2017

LETNIK: 2. A

URA: 1. učna ura (7.55–8.45)

PROFESORICA: MAG. EVELINA KATALINIČ

VSEBINSKI SKLOP: REGIONALNA GEOGRAFIJA EVROPE

UČNA ENOTA: PONAVLJANJE IN UTRJEVANJE S POMOČJO DOMIN

UČNI CILJI

Urni učni cilji:

Etapni:

- Ponoviti in utrditi znanje o naravnogeografskih in družbenogeografskih značilnosti Evrope s pomočjo domin.
- Dijaki si medsebojno podajo povratno informacijo o usvojenem znanju na podlagi sestavljanja domin.

Operativni:

- Evropske države ustrezno uvrstiti k posameznim geografskim enotam Evrope.
- Reliefne enote Evrope ustrezno uvrstiti v geološko obdobje ter določiti njihov nastanek z ustrezno orogenezo.
- Določiti glavne reke in jezera evropskih držav.
- Pravilno določiti jezikovno in versko sestavo posameznih evropskih držav.
- Opisati značilnosti selitev znotraj Evrope.
- Opredeliti značilnosti modre banane in sončnega pasu.

METODE DELA**Učiteljeve:**

- metoda demonstracije;
- metoda razgovora;
- metoda razlage;
- metoda formativnega spremljanja znanja: podajanje povratne informacije.

Učenčeve:

- metoda razgovora;
- metoda posrednega opazovanja (stenski zemljevid);
- metoda uporabe učnih pripomočkov (atlas, domine);
- metoda formativnega spremljanja znanja: medvrstniško podajanje povratnih informacij.

UČNE OBLIKE:

- frontalna;
- individualno delo.

UČILA IN UČNI PRIPOMOČKI**Učiteljevi:**

- Senegačnik, J. et al. (2015). Evropa. Geografija za 2. in 3. letnik gimnazij. Ljubljana: Modrijan.
- Senegačnik, J. et al. (2015). Evropa. Geografija za 2. in 3. letnik gimnazij. Delovni zvezek. Ljubljana: Modrijan.
- Atlas sveta za osnovne in srednje šole (2004). Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Stenski zemljevid.
- PPT predstavitev.
- Vstopnice za potovanja po Evrolandiji.
- Zvočna kulisa med ustvarjanjem dijakov:
 - sestavljanje domin: https://www.youtube.com/watch?v=E_AcL91kCIA;
 - zapisovanje povratne informacije (medvrstniško vrednotenje): https://www.youtube.com/watch?v=dH_ExHc6aVY.

Učenčevi:

- Senegačnik, J. et al. (2015). Evropa. Geografija za 2. in 3. letnik gimnazij. Ljubljana: Modrijan.
- Senegačnik, J. et al. (2015). Evropa. Geografija za 2. in 3. letnik gimnazij. Delovni zvezek. Ljubljana: Modrijan.
- Atlas sveta za osnovne in srednje šole (2004). Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Stenski zemljevid.
- Domine za potrebe ponavljanja.
- List za potrebe podajanja povratnih informacij in pisanja opisnih kriterijev.
- Sintezni list (vtisi s potovanj po Evrolandiji).
- Pisalo.

STRATEGIJA IZOBRAŽEVALNO-VZGOJNEGA DELA:

Ponavljjanje učne snovi.

UČNE KORELACIJE:

- **biologija** (rastje, vodovje in podnebje);
- **zgodovina** (državni socializem, zgodovina Evrope);
- **ekonomija** (gospodarstvo).

NOVI UČNI POJMI: (ne)indoevropski jeziki, geološke enote Evrope, separatistična/avtonomistična gibanja, alpidiska/hercinska/kaledonska orogeneza, modra banana, sončni pas, Evropska unija**POSEBNOSTI:**

Učiteljica upošteva posebnosti in prilagodi posameznih dijakov pri učni uri.

Potek dela in aktivnosti učiteljice:**Učne metode, oblike in učila:****Potek dela in aktivnosti učencev:****1. MOTIVACIJA**

Na tablo narišem domino z napisom separatistično gibanje. Dijake vprašam: **Kateri narodi so imeli separatistična gibanja?** Ob stenskem zemljevidu pokažem nekaj primerov držav s separatističnimi gibanji in eno od teh napišem na drugo domino, da dijakom demonstriram ponavljanje s pomočjo domin.

Frontalna oblika, metoda razgovora in razlage, stenski zemljevid, atlas, tabla – slika domine

Dijaki poimenujejo države, za katera so bila značilna separatistična gibanja in sledijo navodilom za ponavljanje s pomočjo domin.

2. NAPOVED UČNIH CILJEV

Predstavitev in tolmačenje ciljev učne ure – dijakom predstavim učne cilje, katere bomo ponovili s pomočjo sestavljanja domin.

Frontalna oblika, metoda razlage

Dijaki se seznanijo s cilji učne ure.

3. UVAJANJE

Na tablo projiciram napis: Dobrodošli v Evrolandiji.

Dijakom povem, da se je naš razred za 45 minut spremenil v Evrolandijo, kjer bodo potovali od mize do mize, vsako omizje pa zahteva od njih znanje določene tematike o naravnogeografskih in družbenogeografskih značilnostih Evrope.

Dijakom povem, da morajo za potovanje po Evrolandiji imeti vstopnico, ki oznanja njihovo vstopno točko (omizje z določeno temo). Cena za nakup vstopnice je 1 **izdelan opisni kriterij**, ki ga dijaki izoblikujejo na podlagi urnih učnih ciljev.

Predstavim opisne kriterije kot njihova pričakovanja pred potovanjem po Evrolandiji, zato jih v tej obliki zapišem na tablo.

Dijaki sledijo navodilom za potek učne ure – ponavljanje s pomočjo domin in navodila za podajanje povratne informacije sošolcu.

Frontalna oblika, metoda razlage, metoda demonstracije, stenski zemljevid in šolski atlas, vstopnice za Evrolandijo (izbrane teme uvoda v reg. geo. Evrope), domine

Dijaki na podlagi obravnavane snovi prejšnjih ur in projiciranih splošnih ciljev učne ure izdelajo opisni kriterij, ki ga zapišejo v 1. osebi ednine.

4. PONAVLJANJE UČNE SNOVI

Dijaki izžrebajo vstopno postajo v Evrolandijo.

Vstopne točke so postojanke z izbrano tematiko uvoda v regionalno geografijo Evrope, in sicer:

- EVROPA KOT KONTINENT;
- TIPI OBAL V EVROPI;
- POVRŠJE EVROPE;
- PODNEBJE IN RASTJE EVROPE;
- VODOVJE EVROPE;
- JEZIKOVNA SESTAVA EVROPE;
- VERSKA SESTAVA EVROPE;
- SELITVE IN RAZPOREDITEV PREBIVALSTVA;
- EVROPSKA UNIJA.

Frontalna oblika, metoda razgovora in razlage, metoda posrednega opazovanja, domine Evrolandije, *metoda formativnega spremljanja znanja*, list za podajanje povratnih informacij

Dijaki izžrebajo vstopno točko svojega potovanja po Evrolandiji.

Vsak dijak prične z zlaganjem domin na svoji vstopni točki v Evrolandijo. Časa ima 5 min, nato gre na naslednjo točko, kjer skuša nadaljevati sestavljanje domin svojega sošolca oziroma preveri njegovo pravilnost sestavljanja domin. Na list zapiše svojo povratno informacijo za sošolca

Vsako omizje ima list, kamor vsak dijak po sestavljanju domin zapiše eno pohvalo in en predlog, kaj bi sošolci lahko izboljšali.

Sproti spremljam sestavljanje domin s strani dijakov na posameznih točkah Evrolandije in sproti zapisovanje povratnih informacij.

pred njim: če je kaj naredil narobe, oziroma pohvali tisto, kar je naredil prav. Vsak dijak ima na vsaki točki Evrolandije 2 min za sestavljanje in 2 min za povratno informacijo. Nato se pomakne naprej. Na ta način se vsi dijaki sprehodijo skozi Evrolandijo.

5. SINTEZA

Skupaj z dijaki preberem povratne informacije, zapisane na posameznih točkah Evrolandije. Poudarim, da so zapisane želje tiste, ki bodo podrle domine oz. v prenesenem pomenu odpravile vrzeli v znanju o splošnih naravnogeografskih in družbenogeografskih značilnostih Evrope. Na podlagi tega z dijaki izvedem samoevalvacijo, in sicer tako, da jim zadam nalogo, da na list papirja strnejo lastne vtise s potovanja po Evrolandiji.

Frontalna oblika, metoda demonstracije, metoda razgovora in razlage, metoda sinteze na podlagi povratnih informacij, samoevalvacija, sintezni list Moji vtisi s potovanja po Evrolandiji

Dijaki si v zvezke zapišejo, katere učne tematike morajo še utrditi in na podlagi tega izpolnijo list z vtisi potovanja po Evrolandiji.

način ponovili in utrdili znanje glede regionalne geografije Vzhodne Evrope.

Viri in literatura

1. Holcar Brunauer, A. ... [et al], (2016). Formativno spremljanje v podporo učenju. Ljubljana: ZRSŠ.

2. Senegačnik, J. et al. (2015). Evropa. Geografija za 2. in 3. letnik gimnazij. Ljubljana: Modrijan.
3. Učni načrt, (2008). Geografija [Elektronski vir]: gimnazija: splošna, klasična, ekonomska gimnazija: obvezni predmet (210 ur), matura (105 ur). avtorji Anton Polšak ... [et al.]. - Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo.